

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie z dnia 15.02.2024 r.

Standardy ochrony małoletnich w XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnowie

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez personel XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez personel wobec małoletniego przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej placówki oraz swoich kompetencji.

Rozdział I.

§ 1.

1. Personelem jest każda osoba zatrudniona w XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz, stażysta, praktykant i inna osoba, która z racji pełnionych zadań lub funkcji ma w XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie kontakt z małoletnimi.
2. Małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
3. Opiekunem małoletniego jest osoba uprawniona do reprezentacji małoletniego, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica małoletniego oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami małoletniego należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
5. Przez krzywdzenie małoletniego należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie.
6. Osoba odpowiedzialna za Internet to wyznaczony przez dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez małoletnich na terenie XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie.
7. Osoby odpowiedzialne za Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem to wyznaczone przez dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie pracownicy sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie

8. Dane osobowe małoletniego to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację małoletniego.

Rozdział II.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego

§ 2.

1. Personel posiada wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, personel podejmuje rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania pomocy.
3. Personel monitoruje sytuację i dobrostan małoletniego.
4. Personel zna i stosuje Zasady bezpiecznych relacji personel-uczeń i uczeń-uczeń ustalone w XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnowie. Zasady stanowią Załącznik nr 2 do Zarządzenia.
5. Rekrutacja personelu odbywa się zgodnie z Zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady stanowią Załącznik nr 3 do Zarządzenia.

Rozdział III.

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego

§ 3.

W przypadku podjęcia podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, członek personelu ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi, pedagogowi specjalnemu, psychologowi.

§ 4.

1. Pedagog, pedagog specjalny, psycholog wzywa opiekunów małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Pedagog, pedagog specjalny, psycholog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej małoletniego na podstawie rozmów z małoletnim, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami, oraz plan pomocy małoletniemu.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) podjęcia przez Szkołę działań w celu zapewnienia małoletnim bezpieczeństwa;
 - 2) wsparcia, jakie Szkoła zaoferuje małoletnim;
 - 3) skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy małoletnim, jeżeli istnieje taka potrzeba;

4) jeżeli istnieje taka potrzeba, zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji, w tym wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”, której realizacja opisana jest w Załączniku nr 4 do Zarządzenia.

§ 5.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych sytuacji (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu), Dyrektor Szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog, pedagog specjalny, psycholog, wychowawca małoletniego, inni członkowie personelu mający wiedzę o krzywdzeniu małoletniego (dalej określani jako: zespół interwencyjny).

2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy małoletniemu na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa oraz informacji, uzyskanych przez członków zespołu interwencyjnego.

3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie małoletniego, powołanie zespołu interwencyjnego jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów małoletniego na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 6.

1. Plan pomocy małoletniemu jest przedstawiany przez pedagoga/psychologa opiekunom, z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

2. Pedagog/psycholog informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia przez dyrektora Szkoły podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratury, policji, sądu rodzinnego, ośrodka pomocy społecznej, przewodniczącego zespołu) w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).

3. Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/psychologa, o którym mowa w ust. 2, dyrektor Szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A ” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w ust. 3.

5. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów małoletniego na piśmie.

§ 7.

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 5 do Zarządzenia. Kartę interwencji załącza się do akt osobowych małoletniego.

2. Członkowie personelu, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych uzyskali informacje o krzywdzeniu małoletniego są zobowiązani do zachowania ich w tajemnicy. Informacje te można przekazywać wyłącznie uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział IV.

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku małoletnich w XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnowie

§ 8.

1. Szkoła zapewnia standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Zespół Szkół, uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
3. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku małoletniego stanowią Załącznik nr 6 do Zarządzenia.

§ 9.

1. Personelowi nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu małoletniego) na terenie Szkoły bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego małoletniego.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa w ust. 1, personel może skontaktować się z opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

§ 10.

1. Upublicznienie przez personel wizerunku małoletniego utrwalonego w jakiejkolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego małoletniego.
2. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1., powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

Rozdział V.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

§ 11.

1. Zespół Szkół, zapewniając małoletnim dostęp do Internetu, jest zobowiązany podejmować działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych stanowią Załącznik nr 7 do Zarządzenia.
2. Na terenie Szkoły dostęp małoletniego do Internetu możliwy jest:
 - a) pod nadzorem personelu na zajęciach lekcyjnych;

3. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem personelu, ma on obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Personel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu podczas lekcji.

§12

1. Szkoła korzysta z bezpiecznego Internetu OSE. W ramach usług zapewnionych przez OSE działa usługa Bezpieczeństwo OSE plus – pakiet usług bezpieczeństwa składających się na zaawansowany poziom ochrony użytkowników sieci szkolnej. W skład usług bezpieczeństwa OSE plus wchodzi:

- a. Ochrona przed szkodliwym oprogramowaniem – usługa wykrywa i blokuje wirusy komputerowe oraz zapewnia ochronę przed zaawansowanymi atakami sieciowymi,
- b. Ochrona użytkowników OSE – usługa chroni przed dostępem do stron zawierających treści szkodliwe i nielegalne, w tym materiały pornograficzne czy pokazujące agresję i przemoc,
- c. Bezpieczne treści – usługa zapewnia dodatkową analizę ruchu pochodzącego z sieci szkolnej w celu wykrywania zjawisk związanych z różnego rodzaju zagrożeniami w Internecie zapewnia zabezpieczenie sieci internetowej Szkoły przed niebezpiecznymi treściami.

Rozdział VI.

Monitoring

§ 13.

1. Dyrektor Szkoły wyznacza Rafała Zielińskiego jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem W XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnowie.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia Polityki, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Polityce.

3. Osoba, o której mowa w ust. 1, raz na 12 miesięcy przeprowadza wśród personelu ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 8 do Zarządzenia.

4. W ankiecie personel może proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w Szkole.

5. Osoba, o której mowa w ust. 1, dokonuje opracowania wypełnionych przez personel ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi Szkoły.

6. Dyrektor Szkoły wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza personelowi nowe brzmienie Polityki.

Rozdział VII.

Przepisy końcowe

§ 14.

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez umieszczenie wersji papierowej w bibliotece szkolnej i poprzez przesłanie jej tekstu personelowi drogą elektroniczną oraz umieszczenie na stronie internetowej Szkoły.

DYREKTOR
mgr Marek Niemczura

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie z dnia 15.02.2024 r.

Zasady bezpiecznych relacji personel-uczeń i uczeń-uczeń XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnowie

§ 1. Zasady ogólne

1. Personel dba o bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole, monitoruje sytuację i dobrostan uczniów, chroni ich i zapewnia im bezpieczeństwo.
2. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie.
3. Personel traktuje każdego ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Nie dyskryminuje go ze względu m.in. na pochodzenie, poczucie tożsamości, płeć, status materialny, wygląd, wyznanie, orientację seksualną.
4. Personel, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych obowiązujących w Szkole oraz swoich kompetencji.
5. Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniem obowiązują wszystkich jego członków. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

§ 2. Komunikacja z uczniem

1. W komunikacji z uczniem personel zachowuje cierpliwość, słucha uważnie i udziela odpowiedzi adekwatnych do danej sytuacji.
2. Personel
 - 1) nie zawstydyza, nie upokarza, nie lekceważy i nie obraża ucznia;
 - 2) nie podnosi na niego głosu w sytuacji innej, niż wynikająca z bezpieczeństwa ucznia lub innych uczniów;
 - 3) nie obrzuca ucznia wyzwiskami, nie wyśmiewa i nie ośmiesza go, np. stosując przezwiska i zdrobnienia;
 - 4) nie stosuje gróźb wobec ucznia;
 - 5) nie wyraża, w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości ucznia, zastrzeżeń wobec jego zachowania, wyglądu czy postępów w nauce, nie reaguje na nie złośliwościami, sarkazmem.

§ 3. Egzekwowanie przyjętych zasad

1. Personel reaguje bezpośrednio po naruszeniu zasad przez uczniów.

2. W przypadku stosowania kary podaje uczniowi przyczynę jej udzielenia. Przekazuje mu jasny, konkretny i rzeczowy komunikat nakierowany na ocenę zachowania, a nie osobę ucznia.

§ 4. Zachowanie personelu wobec ucznia

1. Personel nie stosuje wobec ucznia żadnej formy przemocy fizycznej, takiej jak:

- 1) zabieranie rzeczy;
- 2) niszczenie rzeczy;
- 3) bicie, popychanie, szturchanie;
- 4) ograniczanie swobody ruchu.

2. Personel nie stosuje wobec ucznia żadnej formy przemocy psychicznej, takiej jak:

- 1) izolowanie, pomijanie, obniżanie jego statusu w grupie;
- 2) stygmatyzowanie z powodu zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej;
- 3) nadmierne, wygórowane wymagania, zastraszanie, obrażanie ich godności, stosowanie kary niewspółmiernej do winy;
- 4) agresywne wypowiedzi, komentarze;
- 5) rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych lub poniżających materiałów;
- 6) cyberstalking – śledzenie w sieci poczynąń uczniów, upublicznianie ich.

3. Personel nie stosuje wobec ucznia żadnej formy przemocy seksualnej, takiej jak:

- 1) komentarze na temat ciała, wyglądu;
- 2) dyskryminujące uwagi odnoszące się do płci;
- 3) wulgarne lub niestosowne żarty, gesty;
- 4) wulgarne lub dwuznaczne smsy, e-maile;
- 5) angażowanie się w prywatne rozmowy uczniów w mediach społecznościowych, zamieszczanie komentarzy, udostępnianie zdjęć o podtekście erotycznym;
- 6) naruszanie nietykalności osobistej ucznia (m.in. dotykание, głaskanie);
- 7) zmuszanie ucznia do jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.

4. Członek personelu zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swojego zachowania.

§ 5. Zachowanie małoletnich w Szkole

1. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w Statucie Szkoły oraz zapisanych w niniejszym dokumencie.

2. Uczniowie uznają prawo innych osób do odmienności i zachowania tożsamości m.in. ze względu na pochodzenie, religię, status ekonomiczny, płeć, orientację seksualną, wygląd,

niepełnosprawność. Nie dyskryminują ich ze względu na odmiennność. Nie kpią, nie szydzą ze słabości innych, nie wyśmiewają, nie krytykują ich.

3. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych innych osób, w szczególności do wyrażania własnego zdania, poszukiwań i popełniania błędów, zachowań (w ramach ogólnie przyjętych norm).

4. Kontakty uczniów z innymi osobami cechuje wysoka kultura osobista, uprzejmość, życzliwość, poprawny, wolny od wulgaryzmów język, kontrola swojego zachowania i emocji. Relacje uczniów z innymi osobami opierają się na szacunku, akceptacji i zrozumieniu.

5. Uczeń nie stosuje wobec innego ucznia ani innych osób żadnej formy przemocy fizycznej, takiej jak:

- 1) bicie, uderzanie, popychanie, kopanie, opluwanie, rzucanie w kogoś przedmiotami;
- 2) zabieranie rzeczy;
- 3) niszczenie rzeczy;
- 4) wymuszenia;
- 5) nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
- 6) zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań.

6. Uczeń nie stosuje wobec innego ucznia ani innych osób żadnej formy przemocy słownej, takiej jak:

- 1) obelgi, wyzwiska;
- 2) wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z innej osoby;
- 3) obrażanie;
- 4) plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary;
- 5) groźby;
- 6) stalking.

7. Uczeń nie stosuje wobec innego ucznia ani innych osób żadnej formy przemocy psychicznej, takiej jak:

- 1) poniżanie;
- 2) wykluczanie, izolacja, ignorowanie, manipulowanie, obniżanie statusu ucznia w grupie;
- 3) pisanie obraźliwych, poniżających, wulgarnych, niecenzuralnych lub zawierających groźby treści na ścianach, meblach, drzwiach itp., a także w mediach społecznościowych, w SMS-ach, MMS-ach;
- 4) wulgarne gesty;
- 5) śledzenie, szpiegowanie;
- 6) szantażowanie.

8. Uczniowi nie wolno

- 1) zażywać substancji zabronionych (palić papierosów, używać e-papierosów, spożywać alkoholu, innych środków psychoaktywnych);
- 2) rozprowadzać substancji zabronionych, środków odurzających;
- 3) wulgarnie, obraźliwie zwracać się do kolegów lub innych osób w szkole;
- 4) niszczyć, nie szanować własności innych osób;
- 5) kraść, przywłaszczać sobie przedmiotów należących do kolegów czy do szkoły;
- 6) wyłudzać pieniędzy lub innych korzyści od uczniów;
- 7) rozwiązywać konfliktów w sposób siłowy;
- 8) szykanować uczniów lub inne osoby z jakiegokolwiek powodu;
- 9) znęcać się nad kolegami, zastraszać ich;
- 10) fotografować lub filmować zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody;
- 11) upubliczniać materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób;
- 12) stosować cyberprzemocy wobec innych osób.

9. Uczeń nie może przynosić do Szkoły niebezpiecznych przedmiotów i substancji (np. ostrych narzędzi, łańcuchów, noży, zapalniczek, środków pirotechnicznych), używać ognia na terenie Szkoły, ani stwarzać innych niebezpiecznych sytuacji (np. rzucanie ciężkimi przedmiotami w inne osoby, okna, drzwi, meble).

10. Uczeń nie może opuszczać sali lekcyjnej bez zgody nauczyciela, opuszczać obowiązkowych zajęć (wagarować), wychodzić poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.

11. Podczas wycieczek lub wyjść grupowych uczeń ma obowiązek przestrzegania regulaminu wycieczki lub wyjścia grupowego (obowiązek podporządkowania się poleceniom opiekunów, zakaz oddalania się od grupy, zakaz samowolnego opuszczania miejsca zakwaterowania).

12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania agresji bądź przemocy, ma obowiązek reagowania na nie, np. pomoc ofierze lub poszukiwanie pomocy u personelu, ochrona ofiary.

13. Uczeń, który stał się ofiarą agresji lub przemocy uzyskuje w Szkole pomoc, zgodnie z funkcjonującymi procedurami.

§ 6. Zapewnienie komfortu i poczucia bezpieczeństwa

1. Personel zapewnia uczniom opiekę, nadzorując ich zachowanie.

2. Personel upewnia uczniów, że w przypadku niekomfortowego samopoczucia w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć i oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.

3. Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli krzywdzenia.

4. Jeżeli małoletni dąży do nawiązania niestosownych lub nieadekwatnych kontaktów fizycznych z dorosłymi, personel reaguje z wyczuciem, jednak stanowczo, a także pomaga małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

5. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, personel szkoły na życzenie ucznia zapewnia obecność innej osoby dorosłej. W każdym przypadku rozmowy odbywają się przy uchylonych drzwiach (nie dotyczy to rozmów z pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem).

6. Warunki wyjazdów i wycieczek organizowanych przez Szkołę są bezpieczne, co obejmuje także brak dzielenia szatni, pokoju, łóżka nauczycieli z uczniami.

7. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego, personel unika innego niż niezbędny kontaktu fizycznego, chyba że wymaga tego ratowanie życia lub zdrowia ucznia będące następstwem nieszczęśliwego wypadku lub nagłego zdarzenia, któremu nie dało się zapobiec w normalnych okolicznościach.

§ 7. Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami

1. Kontaktując się z uczniem personel szkoły traktuje uczniów podmiotowo.

2. Kontakt z uczniem musi być jawny, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją, ani wynikać z relacji władzy.

3. Kontakt z uczniami powinien odbywać się w godzinach pracy szkoły i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.

4. Członkowie personelu nie zapraszają uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z uczniami prywatnie poza godzinami pracy.

5. Personel może kontaktować się z uczniem za pośrednictwem kanałów służbowych (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny).

6. Jeżeli zachodzi taka konieczność, personel może kontaktować się z uczniami za pośrednictwem portali społecznościowych, pod warunkiem:

1) wyrażenia pisemnej zgody na tę formę kontaktu przez opiekuna ucznia lub pełnoletniego ucznia (zgoda może zostać wycofana w dowolnym momencie);

2) korzystania z tej formy komunikacji jedynie w celach informacyjnych i organizacyjnych;

3) przesyłania komunikatów w godzinach 07:00 – 20:00.

7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych wymaga bezwzględnego zachowania poufności wszystkich informacji pozyskanych w ramach wykonywanych zadań służbowych dotyczących uczniów oraz ich opiekunów.

8. Zabronione jest przekazywanie przez personel zasłyszanych, niepotwierdzonych informacji, plotek na temat uczniów.

DYREKTOR
mgr Marek Niemczura

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu w XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnowie

1. Dyrektor szkoły przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy (Karta Nauczyciela, Kodeks pracy) oraz terminu jej trwania uzyskuje informacje:

1) w przypadku każdego członka personelu, wolontariusza, praktykanta z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;

2) w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym, w tym praktykantów i wolontariuszy dopuszczonych do pracy z uczniami zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli;

3) w przypadku zatrudnienia każdej osoby w szkole i dopuszczeniem wolontariuszy lub praktykantów do kontaktu z uczniami i opieki, z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

2. Nie jest wymagane przedstawienie zaświadczeń, w przypadku, gdy z nauczycielem jest nawiązywany kolejny stosunek pracy w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia na podstawie art. 20 ust. 5c poprzedniego stosunku pracy.

3. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pedagogicznych składają przed nawiązaniem stosunku pracy pisemne potwierdzenie spełniania warunku:

1) posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystania z praw publicznych,

2) że nie toczy się przeciwko kandydatowi postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne.

4. W przypadku zatrudniania kandydata do pracy lub dopuszczenia do kontaktu z dziećmi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa jest on zobowiązany do złożenia przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do kontaktu z uczniami informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi.

5. W przypadku, gdy prawo państwa, którego obywatelem jest osoba, o której mowa w ust. 4 nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, osoba ta przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.

6. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4–5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 5, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz, że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

7. Oświadczenia, o których mowa w pkt 6, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

8. Informacje, o których mowa w ust 4-7, pracodawca utrzuwa w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

9. Informacje oraz oświadczenia, o których mowa w ust. 4-7, pracodawca załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do takiej działalności.

10. Zatrudniani pracownicy, praktykanci i wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z uczniami są zobowiązani do zapoznania się z:

- 1) Statutem szkoły,
- 2) Regulaminem pracy,
- 3) Standardami ochrony małoletnich,
- 4) Regulaminami i instrukcjami bhp i ppoż,
- 5) Kodeksem etyki,
- 6) Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych (RODO).

11. Potwierdzenie zapoznania się z w/w dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane jest w formie pisemnej i umieszczone w aktach osobowych lub dołączane do umów o świadczenie działalności wolontariackiej lub praktyki zawodowej, dokumentacji wycieczki.

DYREKTOR
mgr Marek Niemczura

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie

Opis sposobu realizacji procedury „Niebieskiej Karty” w XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnowie

§ 1.

Wzory formularzy oraz procedura zamieszczone są w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

§ 2.

1. Po uzyskaniu informacji dotyczącej występowania przemocy wobec małoletniego lub w jego rodzinie, członek personelu przekazuje ją pedagogowi.
2. Jeśli to konieczne, członek personelu, o którym mowa w ust. 1 udziela pomocy medycznej, zapewnia bezpieczeństwo małoletniemu.
3. Pedagog przeprowadza diagnozę poprzez obserwację małoletniego, konsultacje z wychowawcą, innymi pracownikami szkoły, a w razie możliwości – także z pracownikiem socjalnym, dzielnicowym, kuratorem sądowym.
4. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy na podstawie uzyskanych informacji, pedagog wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”, o których mowa w Rozporządzeniu:
 - a) przeprowadza rozmowę z małoletnim w obecności psychologa oraz rodzica lub opiekuna prawnego, lub opiekuna faktycznego, lub osoby najbliższej, lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego;
 - b) wypełnia formularz „Niebieska Karta – A”, której oryginał przekazuje w terminie do 5 dni przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego, a kopię pozostawia w dokumentacji szkolnej;
 - c) wypełnia formularz „Niebieska Karta – B”, którą przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, lub osobie najbliższej, lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego, z tym że formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.
5. Jeśli istnieje zagrożenie niewypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców, szkoła zgłasza ten fakt do sądu rodzinnego.
6. Pedagog podejmuje i koordynuje działania wynikające z potrzeb małoletniego i jego rodziny, w tym przedstawia ofertę poradnictwa i konsultacji.

7. W przypadku gdy w wyniku diagnozy nie podejrzewa się stosowania przemocy, prowadzi się dalszą obserwację małoletniego i podejmuje próby współpracy przynajmniej z jednym rodzicem.

DYREKTOR
mgr Marek Niemczura

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie

Karta interwencji

1. Imię i nazwisko ucznia		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działania / Ustalenia
5. Spotkania z opiekunami ucznia	Data	Ustalenia
6. Forma podjętej interwencji	Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa Wniosek o wgląd w sytuację ucznia/rodziny Uruchomienie procedury „Niebieska karta” Inne:	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono sprawę) i data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości (jeśli uzyskano informacje o wynikach), działania Zespołu Szkół, działania rodziców.		

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie

Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku małoletniego

1. Szkoła, uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku ucznia.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dane szczególnej kategorii przetwarzania.
3. Upublicznienie wizerunku małoletniego do 16 roku życia, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo), wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem.
4. Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
5. Zgody, o których mowa w ust. 3 i 4 określają precyzyjnie miejsca i kanały upublicznienia wizerunku, kontekst w jakim wizerunek będzie wykorzystany, a także okres upublicznienia.
6. Zgody, o których mowa w ust. 3 i 4 są wyrażane w formie pisemnej. Zgody są jednocześnie zgodami na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wskazanymi w art. 81 ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
7. Osoba wyrażająca zgodę otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych osobowych w postaci wizerunku małoletniego oraz jest informowana przez osobę reprezentującą administratora danych osobowych o przysługujących prawach, w tym prawie do wycofania zgody oraz innych, zgodnie z art. 5 RODO.
8. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów małoletniego lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana.
9. Personelowi nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów (prasa telewizja) utrwalania wizerunku ucznia (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu ucznia) na terenie Szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego lub małoletniego powyżej 16 roku życia.
10. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody opiekuna.
11. Nauczyciel może wykorzystać w celach szkoleniowych lub edukacyjnych utrwalony materiał z udziałem małoletnich tylko z zachowaniem ich anonimowości oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację małoletniego, za wyraźną zgodą dyrektora Szkoły.
12. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalonego przez kamery monitoringu wizyjnego odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.

DYREKTOR
mgr Marek Niemczura

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnowie

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

§ 1. Potencjalne zagrożenia

1. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:

- 1) dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard),
- 2) działalność innych użytkowników zagrażająca dobru uczniów,
- 3) oprogramowanie umożliwiające śledzenie i pozyskanie danych osobowych użytkowników szkolnej sieci.

§ 2. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i uczniom w czasie zajęć.
2. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
3. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły monitorowany jest ruch sieciowy.
4. W szkole wyznaczony jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci.
5. Do obowiązków pracownika, o którym mowa w ust. 4 należą:
 - a) zabezpieczenie sieci internetowej przed niebezpiecznymi treściami;
 - b) monitorowanie ruchu sieciowego;
 - c) zgłaszanie nieetycznych incydentów do CERT.
6. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach lekcyjnych z dostępem do komputera
7. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych podczas zajęć lekcyjnych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
8. Uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela, z obowiązującym regulaminem pracowni informatycznej.
9. Użytkownikowi komputera zabrania się:

- 1) instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
- 2) usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu,
- 3) dotykania kabli, montażu i demontażu elementów komputera, drukarek, i innych urządzeń znajdujących się w pracowni komputerowej, z wyjątkiem uczniów realizujących praktyczną naukę zawodu, która przewiduje tego typu działania.

§ 3. Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych

1. Uczeń ma prawo korzystać na terenie Szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi zasadami.
2. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
3. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
4. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność i za zgodą rodziców.
5. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie, czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
6. Uczniowie nie mogą korzystać bez zgody nauczyciela z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły.
7. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety, laptopy, itp) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą i w formie określonej przez prowadzącego zajęcia.
8. Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
9. W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć edukacyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły lub nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne.
10. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za wyraźną zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

§ 4. Zasady korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych podczas wyjazdów, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez szkołę.

1. Każdorazowo decyzję o zabranii telefonów komórkowych i/lub innych urządzeń elektronicznych podejmuje kierownik wycieczki w porozumieniu z wychowawcami klas oraz za zgodą rodziców i na ich odpowiedzialność.

2. Jeśli istnieje możliwość zabrania telefonu i/lub innego urządzenia elektronicznego na wycieczkę, wyjście grupowe, uczeń ma prawo korzystania z tych urządzeń wyłącznie w sposób niezakłócający organizację i przebieg tego przedsięwzięcia.
3. Podczas wyjść zorganizowanych przez szkołę (np. teatr, kino, muzeum, zwiedzanie z przewodnikiem, lekcja w terenie, konkursy, zawody sportowe itp.) uczeń jest zobowiązany do wyłączenia/wyciszenia telefonu (bez wibracji) i schowania go w torbie/plecaku.

§ 5. Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły.

1. W przypadku naruszenia przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych na terenie szkoły, wychowawca klasy odnotowuje zaistniałą sytuację w e-dzienniku jako uwagę negatywną, która ma wpływ na ocenę z zachowania zgodnie z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania.
2. W przypadku gdy sytuacja powtarza się, wychowawca bezzwłocznie informuje o tym fakcie opiekunów ucznia i wspólnie z pedagogiem szkolnym oraz opiekunami ustala plan dalszego postępowania.

§ 6. Zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

1. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
 - a) treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków;
 - b) treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku uczniów do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
 - c) różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
2. Podstawowe działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
 - a) monitorowanie działania sieci;
 - b) edukacja medialna – dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną, prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych.
 - c) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; uczenie uczniów odróżniania dobra od zła);
 - d) włączenie rodziców uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy – poinformowanie ich o polityce szkoły w zakresie reagowania na cyberprzemoc; edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci: warsztaty, szkolenia dla rodziców, udostępnianie

materiałów i publikacji, w tym polecanie i wskazywanie sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej;

e) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści, która obejmuje:

- ustalenie okoliczności zdarzenia;
- zabezpieczenie dowodów;
- poinformowanie o sytuacji opiekunów uczniów będących uczestnikami zdarzenia;
- objęcie pomocą poszkodowanego ucznia;
- podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowanie środków dyscyplinujących zgodnie ze Statutem Szkoły i rodzajem przewinienia;
- powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna, zostało złamane prawo lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana;
- jeśli mimo zastosowanych działań, niepożądane zachowania nadal mają miejsce, przekazanie informacji do sądu rodzinnego z podejrzeniem demoralizacji małoletniego.

DYREKTOR
mgr Marek Niemczura

do Zarządzenia nr 14/2023/2024 Dyrektora XXI Liceum Ogólnokształcącego Sportowego w Tarnobie

Ankieta

Pytania	Tak	Nie
1. Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w XXI Liceum Ogólnokształcącym Sportowym w Tarnobie ?		
2. Czy znasz treść dokumentu „Standardów ochrony małoletnich”?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w „Standardach...” przez innego pracownika?		
a) Jeśli tak, jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
b) Czy podjąłś/podjęłaś jakieś działania? Jeśli tak – jakie; jeśli nie dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
6. Czy masz jakieś uwagi/sugestie dotyczące „Standardów...”? Jeśli tak – jakie? (odpowiedź opisowa)		

DYREKTOR
mgr Marek Niemczura